

ผลงานสิทธิมนุษยชนดีเด่น ๔๘

gift/50

ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น' ๕๘

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จัดพิมพ์โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ที่ปรึกษา : นายวสันต์ พานิช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นายจรัส ดิษฐากิชัย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสาวนัยนา สุภาพงษ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสุนี ไชยรส กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสาวอามร วงษ์สังข์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางจินตนา ณ ระนอง ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและ -
ประสานงานเครือข่าย

ผู้เรียบเรียง : นางสาวสุภรณ์ ปรีชาอนันต์

ผู้พิมพ์ : นางสาวรัตนกร สุขไย, นางสาวณัฏชา พูลเอี่ยม

แบบปก : นายประพาส สาริกานนท์

จัดรูปเล่ม : นางสาววิริยา แก้ววิเชียร

จัดพิมพ์โดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๔๒๒ ถนนพญาไท
(ใกล้สะพานหัวช้าง) เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐
ตึก ปณ.๔๐๐ ปณ.๑ รองเมือง กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

โทรศัพท์ ๐๒๒๑๙๒๙๔๐ โทรสาร ๐๒๒๑๙๒๙๔๐ www.nhrc.or.th

Call No. : JC 571.2.T5 541/ 5548.2/1

Accession No : X 2975

Dated : 27 มี.ค. 56

Price : 50. -

คำนำ

ปัจจุบัน สิทธิมนุษยชนกลายเป็นกระแสความคิดและการเมืองสำคัญอย่างหนึ่ง ในระดับโลกมีการออกกติกาอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และการตั้งองค์การสิทธิมนุษยชนนานาชาติและภูมิภาค ในระดับประเทศ รัฐและสังคมประเทศต่างๆได้นำสิทธิมนุษยชนมาเป็นหลักการของรัฐธรรมนูญและหลักการทางการเมือง มีการออกกฎหมาย การตั้งองค์การสิทธิมนุษยชนระดับชาติ เกิดกลุ่มและองค์การสิทธิมนุษยชนในภาครัฐโดยเฉพาะภาคเอกชนมากมาย เพื่อส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ด้วยเห็นและเชื่อมั่นว่าสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิของมนุษย์ทุกคนติดตัวมาตั้งแต่เกิดและจนตาย มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีเสรีภาพ ความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุข และเจริญก้าวหน้า สิทธิมนุษยชนยังเป็นรากฐานความสงบสุขในสังคมระบอบประชาธิปไตย และสันติภาพของโลก

แต่ทว่า จากบทเรียนทางประวัติศาสตร์และสภาพความเป็นจริง ในปัจจุบันรัฐและสังคมประเทศต่างๆจำนวนไม่น้อยยังไม่ยอมรับและเคารพสิทธิมนุษยชนเท่าที่ควร ยังมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนพลเมืองอย่างกว้างขวาง ทำให้การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของบุคคล กลุ่ม และองค์การต่างๆประสบปัญหาอุปสรรคขวากหนาม นานาประการ ประชาชนซึ่งมีสิทธิมนุษยชนทุกประการมาตั้งแต่เกิด ยังต้องเรียกร้อง และต่อสู้เพื่อสิทธิดังกล่าวโดยมีบุคคล กลุ่ม และองค์การ

สิทธิมนุษยชนที่กระจายอยู่ทั่วประเทศเป็นกองหน้า พวกเขาเหล่านั้นได้ทุ่มเทร่างกายแรงใจ เพื่อเรียกร้องและปกป้องสิทธิของประชาชน สิทธิของชุมชนและของตนอย่างทรหดอดทน จำนวนไม่น้อยประสบความสำเร็จและมีผลงานในการส่งเสริม ปกป้องและยกระดับสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน ที่น่าเศร้าเสียใจ หลายคนถูกข่มขู่ คุกคาม ถูกจับกุมคุมขัง กระทั่งถูกสังหาร

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้เล็งเห็นความสำคัญของบุคคล/องค์กร ดังกล่าว จึงจัดให้มีโครงการคัดเลือกและประกาศเกียรติคุณผู้มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น เพื่อยกย่องเชิดชูและประกาศเกียรติคุณผู้มีผลงานดีเด่นด้านสิทธิมนุษยชนให้สังคมได้รับรู้ รวมทั้งเป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ที่อุทิศตนเอง เพื่อส่งเสริม ปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเผยแพร่ รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมขจัดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสังคมให้ลดน้อยลง โดยประกาศให้มีการเสนอชื่อบุคคล/องค์กร ที่มีผลงานดีเด่นด้านสิทธิมนุษยชนเข้ารับการคัดเลือก ผลการคัดเลือกของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผู้สมควรได้รับการประกาศเป็นผู้มีผลงานดีเด่นชายคือนายรัชฎา มนุรัชฎา เป็นนักปกป้องสิทธิบุคคลในกระบวนการยุติธรรม ผู้มีผลงาน ดีเด่นหญิง คือ นางสาวสมศรี สายทอง นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนของ คนจนเมือง และองค์กรที่มีผลงานดีเด่น คือ กลุ่มรักษ์ท้องถิ่นบ่อนอก และกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บ้านกรูด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นองค์กรดีเด่นด้านสิทธิชุมชนในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอขอบคุณคณะกรรมการ
พิจารณาคัดเลือก รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ทำงานนี้สำเร็จ หวังว่า
เอกสารฉบับนี้จะเป็นแบบอย่างการดำเนินงานและการดำเนินชีวิตอย่าง
เป็นประโยชน์ต่อสังคมและกระตุ้นให้ทุกคน/กลุ่ม ร่วมกันปกป้องคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สารบัญ

คำนำ	หน้า
สมศรี สายทอง หญิงแกร่งแห่งสลัม	๑
ร้ษฎา มนุร้ษฎา ทนายความ เพื่อ...สิทธิมนุษยชน	๑๓
กลุ่มรักษ์ท้องถิ่นบ่อนอก และกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกรูด	๒๙
ปฏิญญาว่าด้วยผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน	๔๑
กองทุนคุ้มครองนักสิทธิมนุษยชน พ.ศ.๒๕๔๗	๔๔
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้มีผลงาน ด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น	๕๑
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๔๔ – ๒๕๕๐)	๕๕

ผู้มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่นหญิง

....เธอคือหญิงร่างเล็กแต่..ใจใหญ่

ความเดือดร้อนเกิดที่ใดไปทุกหน

มีเมตตากรุณากับทุกคน

กับผองเหล่าทุกข์ทรมานจนเมือง

บ้านถูกหรือถูกไล่รื้อไม่เหลือบ้าน

สิบนิ้วเธอประสานจนลือเลื่อง

น้ำไฟที่ข้องขัดไม่ขัดเคือง

เงินทองที่เปล่าเปลืองช่วยยอดดอย

ตั้งกลุ่มออมทรัพย์จนเหลือทรัพย์

ชุมชนยอมรับเป็นบ้านหลอม

เรื่องสิทธิมนุษยชนทุกคนยอม

เธอคือไม้ดอกหอมเหนือสลัม....

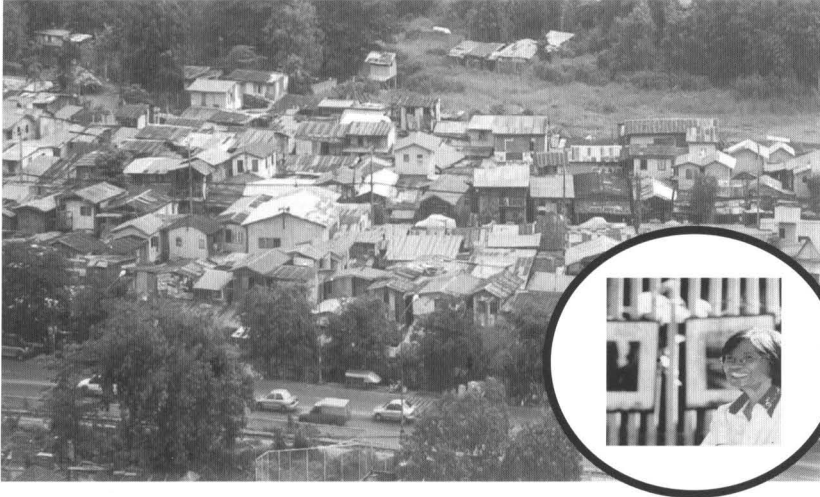
ญิบ พันจันทร์

นางสมศรี สายทอง

สมศรี สายทอง

หญิงแกร่งแห่งสัณ

**“คนจนต้องไม่อยู่อย่างไรคุณค่า ไม่จำเป็นต้องรวยแต่ต้องมีศักดิ์ศรี
ต้องรวมกลุ่มกันคิดเพื่อทำชุมชนเราให้ดีขึ้น ต้องคิดเองอย่าปล่อยให้คนอื่น
คิดให้”**

เมืองใหญ่ในทุกมุมโลก พบว่ามีประชาชนอาศัยอยู่กันหนาแน่น มีทั้ง
คนจน คนรวย พ่อค้า กรรมกร ข้าราชการ ฯลฯ คนจนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด
เป็นกลุ่มคนที่ขาดโอกาสทางสังคมเพราะความไม่มั่นคงด้านอาชีพและรายได้
ทำให้พวกเขาไม่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยไปด้วย ต้องเช่าที่ดินหรือบุกรุกเข้าไป
อาศัยอยู่ในที่ดินของผู้อื่น เช่น ที่ดินของรัฐ ที่ดินของเอกชนริมทางรถไฟ

ริมคลอง ที่ดินสาธารณะทั่วไป แม้แต่ได้สะพานหรือที่ว่างตามชอกซอยที่ซ่อนเร้นต่าง ๆ ก็กลายเป็นที่อยู่ของคนจน ซึ่งหาที่ว่างแทบไม่ได้

“บ้าน” ที่อยู่อาศัยของชาวชุมชนแออัดก่อสร้างด้วยวัสดุตามแต่จะหาได้ อีกทั้งขาดการบริการจากหน่วยงานรัฐ อาทิ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทะเบียนบ้าน ซึ่งทำให้นุตรหลานไม่สามารถเข้าเรียนได้ อีกทั้งไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใดๆ ของบ้านเมือง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มาตรฐานการอยู่อาศัยต่ำลงเรื่อย ๆ

คุณสมศรี สายทอง เป็นชาวชุมชนแออัด ที่ไม่ยอมจำนนต่อสภาพปัญหาต่าง ๆ และไม่ยอมรับว่าคนจนเป็นปัญหาของเมือง คุณสมศรีกล่าวว่า **“คนจนไม่ใช่เกิดมาจนอย่างเดียว แต่ถูกทำให้จน เพราะการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกัน และรายได้ที่ไม่เป็นธรรม** คนจนทำงานในโรงงานได้ค่าแรงต่ำสุด แต่มีความสามารถในการผลิตสินค้าส่งไปแข่งกับตลาดโลกนำเงินตราเข้ากระเป๋านายทุน คนจนที่เป็นกรรมกรแบกหาม คนกวาดขยะ ช่วยสร้างอาคาร สำนักงานบ้านเรือนในเมืองให้เกิดความเจริญ พ่อค้า แม่ค้า หาบเร่ขายอาหารราคาถูกให้คนเมือง อาทิ พนักงานบริษัท ข้าราชการ นักศึกษา ได้มีอาหารกิน คนจนที่เก็บขยะขายซึ่งถูกมองว่าไร้ค่า แต่พวกเขาได้นำขยะไปผลิตเชื้อใหม่ เพื่อเป็นการรักษา สิ่งแวดล้อม และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ แล้ว **“ทำไมคนจนจะอาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ไม่ได้”**

คุณสมศรีได้ทำงานร่วมกับพี่น้องในชุมชนแออัดหันมามองปัญหาและร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเองเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนให้น่าอยู่ รวมกลุ่มคิดเพื่อทำกิจกรรมในชุมชนให้เข้มแข็ง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธุรกิจชุมชน การส่งเสริมอาชีพใน ชุมชน เพื่อความเป็นอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี โดยร่วมมือประสานงานกับเครือข่ายองค์กร ชุมชนต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

คุณสมศรี มีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมกับเครือข่าย องค์กร ชุมชนต่างๆ เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน โดยชาวชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ เพื่อให้คนจนอาศัยอยู่ในเมืองได้อย่างเหมาะสมและมีศักดิ์ศรี เช่น การแบ่งปันที่ดิน การพัฒนาที่อยู่อาศัยในที่ดินเดิม ทำให้เกิดโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างมั่นคง สอดคล้องกับอาชีพของชาวชุมชน

การทำงานของ คุณสมศรี สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของคนในชุมชนที่มีบทบาทจัดการชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง ทำให้ชาวชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อีกทั้งเป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่าคนจนก็สามารถอยู่ในเมืองและพัฒนาเมืองร่วมกับคนอื่น ๆ ได้

ประวัติ

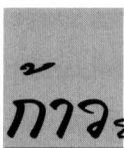
สมศรี สายทอง

สมศรี สายทอง อายุ ๕๘ ปี เป็นชาวกรุงเทพฯ

โดยกำเนิด ย่านวัดบางนาใน โดยไม่เคยรู้ว่าความรวยเป็นอย่างไร พ่อ แม่ ประกอบอาชีพกรรมกร โยกย้ายบ้านบ่อยเพราะเช่าบ้านเขาอยู่ก็ต้องโดนไล่ที่ท้ายที่สุดไปอยู่ที่มีนบุรี อาศัยที่อาปลูกบ้านอยู่ พ่อก็ต้องเปลี่ยนอาชีพเพราะแก่แล้ว เดิมพ่อทำโต๊ะหมู่บูชาขาย พ่อเป็นคนใจดีชอบช่วยเหลือกิจกรรมในหมู่บ้านและงานวัด เป็นที่นับถือของคนละแวกนั้น ใครมีปัญหาก็มาหาท่าน สมศรีจึงสืบสายเลือดมาจากพ่อ แต่ก็ต้องต่อสู้ชีวิตปากกัดตีนถีบมาตลอด จนกระทั่งมีสามีก็แยกตัวมาเช่าที่อยู่ช่องนนทรี ปัจจุบันเรียกว่าชุมชนบัวหลวง

ปัจจุบันคุณสมศรีอาศัยอยู่ที่ ชุมชนบัวหลวง ถนนนนทรี แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพฯ คุณสมศรีเล่าว่า ตอนเด็กๆ ย้ายบ้านบ่อย เพราะพ่อเช่าที่เขาอยู่ เมื่อเจ้าของที่ไล่ก็ย้ายเรื่อยๆ ไป ไม่รู้สึกเดือดร้อนที่อยู่ปัจจุบันเป็นชุมชนแออัดเมื่อก่อนไม่มีไฟฟ้า ประปา ทางเดินอย่างปัจจุบัน คุณสมศรีเป็นคนชักชวนเพื่อนบ้านมาช่วยกันแก้ปัญหาเรื่องน้ำประปา ไฟฟ้า หากตักน้ำประปาเข้ามาในชุมชน ซึ่งในสมัย ๓๐ กว่าปีที่ผ่านมารัฐไม่เข้าไปดูแลความเป็นอยู่ของชาวชุมชนแออัดไม่ต้องการให้สลัมขยายตัว ดังนั้น ชุมชนต้องช่วยตัวเอง คุณสมศรีได้ลุกขึ้นมารวบรวมสมาชิกในชุมชน ต่อสู้จัดหาทางนำน้ำประปาเข้าชุมชน ทำทางเดินในชุมชน โดยใช้ อิฐ หิน ปูน ที่เขาทุบทิ้ง ขนมาทำถนน ทุกบ้านในชุมชนลงแรงช่วยกันนำมาปูถนนในชุมชนพยายามชวนคนใน ชุมชนมาร่วมกันพัฒนาชุมชน แรกๆ มีปัญหามาก คนไม่ค่อยยอมร่วมมือ แต่เมื่อเห็นผลงาน ทุกบ้านก็มาร่วมมือ เมื่อกิจกรรมแรกประสบผลสำเร็จ คุณสมศรีได้รับการ ยอมรับในการเป็นผู้นำจากเพื่อนบ้าน แต่กว่าจะถึงขั้นนี้ต้องใช้เวลากว่าหลายปี จากกิจกรรมเล็กๆ เรื่องน้ำประปาชุมชน นำไปสู่การพัฒนาด้านอื่นๆ ใน

สิทธิอันพึงมี พึ่งได้ของชุมชน เช่น การพัฒนาทางเดินภายในชุมชน การเรียกร้องให้มีทะเบียนบ้าน อันนำไปสู่สิทธิอื่นๆ เช่น การส่งลูกเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับ การเข้าทำงานของคนภายในชุมชน ในระยะนั้นเริ่มการออกไปประชุมแลกเปลี่ยนกับชุมชนอื่น ได้เรียนรู้การทำงานซึ่งกันและกัน

ภาพทางการเป็นผู้นำ

เมื่อ

ถามถึงแรงบันดาลใจที่ทำให้คุณสมศรีมาทำงานนี้คุณสมศรีเล่าด้วยน้ำเสียงสะท้อนใจ จากความทรงจำที่ฝังใจไม่ลืม ที่ได้เห็นการไล่อพยพชุมชน พร้อมใจ เมื่อปี พ.ศ. 2532 คุณสมศรีเล่าว่า มีการอพยพชุมชนโดยใช้อำนาจที่ตนมีไต่ราษฏรที่ปลูกบ้านอยู่แถวนั้น โดยใช้รถไถบ้าน ตำรวจทั้ง โรงพักมาร่วมกันรื้อบ้านโดยไม่ฟัง

เสียงอ่อนวอนขอร้องของผู้อาศัย ตนคิดว่าเราก็เป็นคนไทยเหมือนกัน ไม่ได้ทำอะไรผิดร้ายแรง ทำไมจึงใช้วิธีรุนแรงอย่างนี้ จึงตั้งใจว่าจะต้องหาทางช่วยเหลือไม่ให้เหตุการณ์อย่างนี้ เกิดขึ้นอีกระยะแรกได้มีการตั้งกลุ่มในชุมชนต่างๆ ช่วยกันคิด แก้ปัญหา พัฒนาชุมชน มีประชุมร่วมกันแล้วนำไปปฏิบัติจริง โดยคุณสมศรีเป็น แกนหลักของชุมชน และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกลุ่มอื่นๆ ตลอดเวลา เครือข่ายจึงขยายวงกว้างขึ้น มีการทำงานร่วมองค์กรอื่นทั้งในกรุงเทพฯ และ ต่างจังหวัด การทำงานได้ขยายวงกว้างไปเรื่อยๆ คุณสมศรี

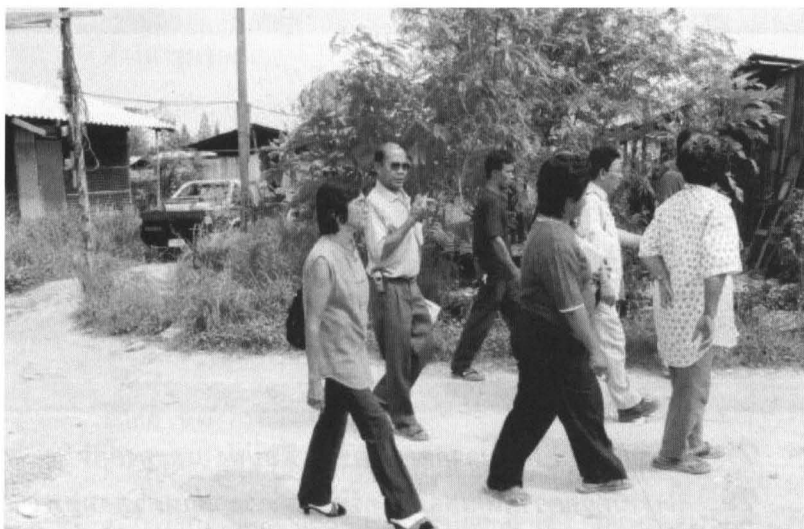
และตัวแทนของชุมชนได้ไปทำงานร่วมชุมชนอื่น ประชุมร่วมกับภาคราชการ เป็นตัวแทนภาคประชาชนเข้าพบรัฐมนตรีในการแก้ปัญหาชุมชนแออัด เป็นตัวแทนร่วมร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ฯลฯ

อีกเรื่องที่คุณสมศรีมีความรู้สึกว่าเป็นธรรมในชุมชน คือ ไปเห็นนายทุนเดินเก็บเงินกู้รายวันแม่ค้าในตลาด ถ้าเก็บไม่ได้จะมีการด่าทอ บางครั้งถึงขั้นลงมือลงไม้ก็มี เพราะแม่ค้าที่ตลาดกู้เงินนายทุนมาใช้ขาย บ้างมาลงทุน นายทุนจะเก็บดอกเบี้ยทุกวัน ถ้าลูกหนี้ไม่มีจ่ายก็จะด่าทอ คุณสมศรีไปเห็นแล้วรู้สึกท้อใจ จึงคิดว่าเราต้องช่วยเหลือเขา เป็นที่มาของเรื่องการออมทรัพย์ขึ้น เราคนจนต้องพึ่งพากันเองก่อน ทำอย่างไรดี จึงชักชวนตั้งกลุ่มออมทรัพย์ โดยให้ทุกคนนำเงินมาออมร่วมกัน คนละเล็กน้อยเป็นรายวัน รายสัปดาห์หรือรายเดือนก็ได้ ใครเดือดร้อนก็มากู้ยืมไปใช้โดยเสียดอกเบี้ยราคาถูก ตั้งเพื่อช่วยเหลือกันจริงๆ ขอให้ทุกคนซื่อสัตย์ต่อกัน เป็นการลดปัญหาการกู้ยืมจากระบบจากนายทุน เป็นการช่วยเหลือคนจนได้ระดับหนึ่ง จนถึงปัจจุบันนี้กลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนต่าง ๆ เป็นกลุ่มที่มั่นคง มีวงเงินหมุนเวียนมาก ได้ช่วยเหลือชาวชุมชนเห็นผล โครงการกลุ่มออมทรัพย์นี้ได้ขยายวงกว้างออกไปทั่วประเทศและเกือบทุกมุมเมืองในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

จากประสบการณ์ของคุณสมศรี ๒๘ ปีที่ผ่านมา เธอได้รู้จักคนหลากหลายรูปแบบ ปัญหาต่างๆ กันของพื้นที่ ทั้งที่แก้ไขปัญหาลำบากและแก้ไขสำเร็จ แต่สิ่งหนึ่งที่คุณสมศรีสรุปให้เราฟังว่า **“คนไทยยังไม่รู้เรื่องสิทธิ”** จึงรวมกลุ่มกับเพื่อนๆ จัดโครงการเผยแพร่ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนพื้นฐานให้กับชุมชนต่างๆ

การทำงานของ คุณสมศรี ในนามของเครือข่ายสิทธิที่อยู่อาศัย เธอไม่ได้ทำงานโดดเดี่ยวคนเดียว แต่ทำงานร่วมกับกลุ่มต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสลัมสี่ภาค กลุ่มสมัชชาคนจน กลุ่มแรงงาน และเครือข่ายอื่นๆ ซึ่งมีการประสานกันทั่วประเทศ ช่วยกันเมื่อมีงานที่ต้องทำจะมีการประชุมปรึกษาหารือกันก่อน ศึกษาปัญหาว่าเหตุ

มันอยู่ที่ไหน กลุ่มเขาต้องการอะไร แล้วลงพื้นที่ถามความต้องการของประชาชน
เจ้าของปัญหา จัดกระบวนการ ชาวบ้านในภาคปกป้องสิทธิให้ความรู้ เช่น แนะนำให้
จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ให้ความรู้เรื่องการจัดซื้อที่ดินต้องมีกระบวนการอะไรบ้าง
แหล่งเงินทุน ขั้นตอนการขอความช่วยเหลือจากรัฐ การผลักดันให้รัฐมีนโยบาย
จัดสรรที่ดินของรัฐมาจัดที่อยู่อาศัยแก่คนจน เป็นต้น เครือข่ายจะมีการประชุม
กันทุกเดือน ขณะนี้กลุ่มกำลังร่วมกันผลักดันให้รัฐบาล พิจารณานโยบายให้คน
ในชุมชนแออัดอยู่ที่เดิมโดยแบ่งพื้นที่ที่รัฐจะปรับปรุง เพียงร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่
ให้คนจนอยู่อาศัยเพื่อช่วยให้ปัญหาต่างๆ ของการไล่รื้อคลี่คลายลงได้

ทำงานเหนื่อยไหม ?

คุณสมศรีบอกว่าก็มีเหนื่อยบ้างเป็นบางครั้ง ส่วนมากไม่เหนื่อย เพราะทำงานด้วยใจรัก มีความสุขกับการทำงาน ได้ช่วยเหลือคนให้เขาพ้นทุกข์ หลังจากพ้นวิกฤตช่วงหนึ่ง คนจนจะพยายามที่จะพัฒนาตนเองที่เห็นชัดคือ การเอื้ออาทรต่อกัน เห็นอกเห็นใจกัน นำไปสู่การประสานความร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ช่วยเสริมกันในกลุ่มจนเป็นความประทับใจ ตั้งใจจะทำต่อไปจนกว่าจะไม่มีแรงทำ

อุปสรรคในการทำงานของคุณสมศรี คือ

- ๓ เศรษฐกิจในครอบครัว
- ๓ ความไม่เข้าใจของคนในชุมชนและการกระทบกระทั่งกับเพื่อนร่วมงาน

แรงบันดาลใจในการทำงาน คือ

- ๓ ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อนฝูง และองค์กร
- ๓ ทำงานด้วยความเสียสละทั้งทรัพย์สินและเวลาส่วนตัวตลอดมา หวังเพียงอยากเห็นคนจนมีสิทธิที่อยู่อาศัยที่เท่าเทียมกัน

JC
571.2
TS
7411
2848
C-1

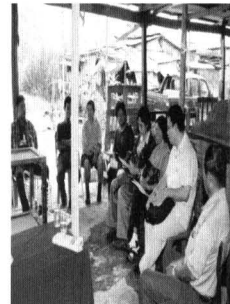
ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ผลงานที่ประจักษ์กับสังคม ดังนี้

- น ประธานชุมชนบัวหลวง ก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนใน ชุมชน
ก่อตั้งกลุ่มประปาชุมชนบัวหลวงในปี พ.ศ. ๒๕๓๐
- น ร่วมก่อตั้งกลุ่มรวมน้ำใจ สมาชิก ๓๘ ชุมชน เพื่อร่วมให้ความรู้สิทธิที่อยู่
อาศัยของชุมชน พ.ศ. ๒๕๓๑
- น ร่วมก่อตั้งสหกรณ์พระนครธนบุรี (ปี ๓๔) เป็นเครือข่ายองค์กรชาวบ้าน
- น กรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง (ปี ๔๒-๔๔)
- น อนุกรรมการที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมสภาองค์กรชุมชน สำนักงาน
พัฒนาชุมชนเมือง
- น อาสาสมัครส่งเสริมสิทธิสตรี
- น ร่วมร่าง พรบ.ชุมชนแออัด (ฉบับชาวบ้าน) ร่วมกับองค์กรชุมชน
- น ร่วมรณรงค์กับเครือข่ายสลัม ๔ ภาค วันที่อยู่อาศัยสากล และยื่น
ข้อเรียกร้องต่อสหประชาชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกปี
- น เผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลรณรงค์นโยบายของรัฐที่มีผลกระทบต่อชุมชน
- น ร่วมเรียกร้องให้รัฐนำที่ดินของรัฐมาแบ่งให้ชุมชนจัดทำโครงการที่อยู่
อาศัย เช่าระยะยาว
- น ร่วมรณรงค์เสนอให้ยกเลิก ยกเว้น กฎหมาย กฎระเบียบ บางตัวที่ไม่เอื้อ
ต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนแออัด เช่น กฎหมาย ปว.๔๔
- น จัดตั้งกลุ่มและพัฒนาขบวนการชุมชน ใน ๕๐ ชุมชนแออัดเพื่อต่อสู้
ปกป้อง สิทธิของคนจนในเมือง
- น ผู้ประสานงานเครือข่ายสิทธิที่อยู่อาศัย

การอบรมเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองที่สำคัญ

- ๓ การพัฒนาพื้นฐานจากศูนย์ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคนจนเมือง
- ๓ กฎหมายพื้นฐาน ตามโครงการส่งเสริมสิทธิสลัม เพื่อพัฒนาคนจนเมือง
- ๓ การเสริมคุณภาพผู้นำชุมชน การเคหะแห่งชาติ
- ๓ กฎหมายเบื้องต้น สภาทนายความ

เสียงจากเพื่อนร่วมงาน

“พี่สมศรีมีแต่คำทำให้ในใจเสมอ ทำงานเพื่อคนจนมาตลอด โดยเรียนรู้ร่วมกับเครือข่ายต่างๆ หลายคนได้พูดถึง พี่สมศรีดังนี้”

ได้รู้จักและร่วมทำงานกับพี่สมศรี สายทอง เห็นว่าเป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการทำงานกับพี่น้องคนยากจน และเป็นผู้ร่วมก่อตั้งเครือข่ายสิ่งแวดล้อม ยานนาวา ปี ๒๕๓๗ เป็นผู้ประสานงาน เครือข่ายสิทธิที่อยู่อาศัย ปี ๒๕๔๔ และโดยเฉพาะในเรื่องที่อยู่อาศัยจะเห็นการเอาเปรียบคนยากจนที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการต่อสู้ในการจะเข้าไปชะลอการไล่รื้อ เปิดการเจรจาเพื่อหาทางออกร่วมกัน ได้ใกล้ชิดกันมา ๑๓ ปี เห็นพี่สมศรี สายทอง ทำงานด้านนี้มาโดยตลอด โดยส่วนตัวมีความชื่นชมที่เห็นความตั้งใจและเสียสละกับพี่น้องคนจนที่ด้อยโอกาส

นางลำลิ ศรีระหง
ผู้ประสานงานเครือข่ายสิ่งแวดล้อม ยานนาวา

“ตามที่ได้รู้จักและได้ทำงานร่วมกันเห็นว่า คุณสมศรี สายทอง เป็น
คนจนที่จัดเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ตลอดระยะเวลาที่เห็น ๒ ปี
และทำงานใกล้ชิด 10 ปีเห็นในความตั้งใจ ที่สำคัญอยู่ข้างคนที่เสียเปรียบมาโดย
ตลอด” เช่น

- ๓ การเข้าไปชะลอการไล่ออ
- ๓ ประสานให้มีการพูดคุยเจรจา เพื่อให้หาทางออกในการแก้ไข
ปัญหาร่วมกัน
- ๓ เพื่อไม่ให้สังคมเลวร้าย เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

นายนิพนธ์ กลิ่นวิชิต

สหภาพนิคมชน ผู้ประสานงานโครงการพระราม 3

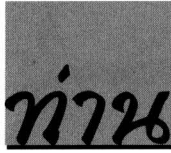
~~~~~

“พี่สมศรี” ผมเรียกติดปากตั้งแต่เมื่อประมาณ ๑๕ ปีที่แล้ว ผมพบผู้หญิง ตัวเล็กแต่ใจถึงคนนี้เมื่อคราวที่มีประชุมเพื่อเตรียมงานรณรงค์ พบชุมชนแออัด อันเป็นหนึ่งในกรณีการผลักดันประเด็นทางนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของสลัม ต่อมาก็พบเจออีกหลายครั้ง ต่างกรรม ต่างวาระ ทุกครั้งเหมือนเดิมคือ ความฉะฉาน ในการนำเสนอปัญหาของพี่น้องสลัม ตลอดจนการแก้ไขที่ต้องการ ให้แก้ปัญหาถูกล่วงไปได้

จำได้ว่า เมื่อมีปัญหาไรรื้อในหลายพื้นที่ พี่สมศรีจะเป็นคนแรกๆ ที่ไปถึงพร้อมกับพวงเอาสารถีสวนตัว “พีนะ” สามี่จะขับรถมอเตอร์ไซด์คันเล็กไปส่ง และอยู่เบื้องกิจกรรมเกือบทุกครั้ง โดยไม่เคยเลือกว่าพื้นที่เป็นพื้นที่ทำงานของเครือข่ายไหน ใครเป็นพี่เลี้ยง หากถูกไรรื้อจะลงไปถ้าทราบข่าว และช่วยผลักดันให้แก้ไขปัญหาอย่างเต็มที่จนลุล่วง

๒๐ กว่าปีมาแล้วที่ทราบว่พี่สมศรีเป็นอย่างนี้ ในช่วงที่มีโอกาสได้ร่วมงาน ได้เห็นถึงความมีน้ำใจ รักความยุติธรรม ปลอดภัย และของสลัมเต็มที่ และคงเป็นอย่างนี้มาช้านาน

นายสุทธพงษ์ ลาขทิพย์
พี่เลี้ยงเครือข่ายสิทธิที่อยู่อาศัย

ท่านสามารถติดต่อกับพี่สมศรีได้ที่

คุณสมศรี สายทอง

✉ : บ้านเลขที่ ๑๔๓/๑๙ ซอยนอกเขต ชุมชนบัวหลวง ถนนนนทบุรี
แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์
๑๐๑๒๐

☎ : โทรศัพท์ ๐๑ ๓๔๓ ๕๖๕๗

ผู้มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่นราย

นายรัชฎา มนุรัชฎา

....ที่ “ประคับกับสหายทนายความ”

หลายคำถามมีคำตอบชอบความหมาย

แรงงานเด็กถูกละเมิดอยู่เรียงราย

คนทำลายศาสนาหน้าร้ายเรียง

จึงอาสาเป็นทนายหมายอาสา

ไม่คำนึงถึงเงินตราหรือชื่อเสียง

เพียงบรรเทาความเดือดร้อนยอมพอเพียง

คุ้มครองสิทธิที่หนักเลี้ยยอมเพียงพอ

ช่วยคนดีถูกคดีอย่างต่อเนือง

หลายร้อยเรื่องที่ชาวบ้านมาร้องขอ

ช่วยอะไร ช่วยใครได้ ไม่รีรอ

เป็น “ผู้ให้” สิทธิเกิดก่อยอมพอใจ.....

ณิธิ พันจันทร์

ນາຍຮັຫຼາ ມນຸຮັຫຼາ

ทนายความ

เพื่อ.....สิทธิมนุษยชน

นายรับภา มนุรับภา เป็นทนายความที่ทำงานด้วย
อุดมการณ์แน่วคิดเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชน และด้วยความรู้สึกรับผิดชอบต่อความ
เดือดร้อนของชาวบ้านที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในชุมชนท้องถิ่นโดยไม่คำนึงถึง
ชื่อเสียง ผลประโยชน์และค่าตอบแทนใดๆ

คุณรักษากล่าวเสมอว่างานที่ทำสำเร็จ เพราะมีทีมงานดีทนายความทุกคน
ช่วยเหลือกันอย่างเข้มแข็ง ผลงานที่คุณรักษาได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือทางคดีให้กับ
ชาวบ้านที่เดือดร้อนไม่ได้รับความเป็นธรรมนั้นไม่เพียงแต่จะช่วยปกป้องคุ้มครอง

สิทธิของชาวบ้านที่เป็นลูกความเท่านั้น คุณรัชฎายังได้นำบทเรียนประสบการณ์ในการว่าความที่เป็นรูปธรรม ปัญหาช่องว่างของกฎหมาย ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เสมอภาคและไม่เป็นธรรม นำเสนอต่อหน่วยงาน องค์การด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อประสานความร่วมมือเยียวยาแก้ไขปัญหาให้กับสังคม ชุมชน ท้องถิ่นต่อไปอีกด้วย

เพื่อนร่วมงานต่างยอมรับว่าคุณรัชฎามีความรับผิดชอบสูง ละเอียด รอบคอบ ทุ่มเททำงานเพื่อช่วยเหลือปกป้องสิทธิให้ชาวบ้านยากจนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เริ่มประกอบวิชาชีพทนายความ

คุณรัชฎามีความมุ่งมั่นสร้างสรรค์งานวิชาชีพทนายความ เพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนโดยร่วมทำงานเป็นทีมกับเพื่อนทนายความและเปิดโอกาสให้ทนายความรุ่นใหม่ได้ฝึกฝนเรียนรู้ เสียสละ ถ้อยทอด บทเรียน ประสบการณ์กับผู้ร่วมงานทุกระดับ การทำงานของคุณรัชฎาเป็นแบบอย่างในการทำหน้าที่ทนายความเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม

ด้วยบุคลิกภาพที่สุภาพนุ่มนวล เสียสละมีน้ำใจ เอาใจใส่กับผู้คนรอบข้าง ให้ความสำคัญกับความเดือดร้อนของชาวบ้านก่อนภารกิจของตนเองเสมอ คุณรัชฎาจึงได้รับการยอมรับนับถือ ยกย่องทั้งจากเพื่อนร่วมงาน ทนายความ และหน่วยงาน องค์การด้านสิทธิมนุษยชน ที่คุณรัชฎามีส่วนร่วมดำเนินงานด้วย

หลายคนมองว่าที่คุณรัชฎามีคุณลักษณะเช่นนี้ เพราะได้รับการหล่อหลอมเรียนรู้จากครอบครัว (คุณแม่ปราณี – คุณพ่อประดับ มนุรัชฎา) คุณพ่อประดับ มนุรัชฎา ทนายความ ผู้ล่วงลับได้รับรางวัลนักสิทธิมนุษยชนดีเด่น สาขาช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย จากสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และในอดีต สำนักงานประดับกับสหายทนายความ ซึ่งคุณแม่ปราณีช่วยบริหารจัดการอยู่ด้วยนั้น มีชื่อเสียงว่าเป็นสถานที่บ่มเพาะทนายความรุ่นใหม่ให้มีแนวคิดรับ

ใช้สังคมตามหลักคิดของหัวหน้าสำนักงานที่ว่า “ เกิดมาในชีวิตต้องทำงานและ
เป็นงานที่เป็นประโยชน์ต่อคนอื่น ต่อสังคม ช่วยคนได้มากเท่าไรวีดี
และอย่าเห็นแก่ประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้ง”

ประวัติ

คุณธรรมา มนรรัษฎา อายุ ๔๕ ปีเกิดเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๐๓ เกิดและเติบโตในครอบครัวนักกฎหมายที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรคนที่ ๔ ในจำนวนพี่น้อง ๕ คนของคุณพ่อประดับ – คุณปรานี มนรรัษฎา จบการศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนอานวยศิลป์ ระดับปริญญาตรี นิติศาสตรมหาวิทยาลัยรามคำแหง เริ่มชีวิตทนายความเมื่อปี ๒๕๒๘ ที่สำนักงานระดับกับสหราชอาณาจักร นอกจากการว่าความให้ลูกค้าในคดีทั่วไปแล้ว คุณรัชฎามีส่วนร่วมเป็นทนายความอาสาให้ประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิไม่ได้รับความเป็นธรรมในคดีต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นชีวิตทนายความจนถึงปัจจุบัน โดยร่วมงานกับกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เช่น สภาทนายความ กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิเพื่อนหญิง (กลุ่มเพื่อนหญิง)

ผลงาน

การทำงานร่วมกับมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

คุณรัชฎา มนุรัชฎา ได้ร่วมงานให้ความช่วยเหลือคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กที่ถูกละเมิดสิทธิ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ จนถึงปัจจุบัน คุณรัชฎาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบติดตามให้การช่วยเหลือคดีอย่างต่อเนื่อง นอกจากปฏิบัติหน้าที่ว่าความในฐานะทนายความแล้วยังทำหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนเด็กและครอบครัวที่ประสบความเดือดร้อนตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก

จากการทุ่มเททำงานให้ความช่วยเหลือทางคดีเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็ก ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ได้ประกาศเกียรติคุณให้คุณรัชฎา มนุรัชฎา เป็นทนายความอาสาสมัครพิทักษ์สิทธิเด็กดีเด่น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕

การทำงานร่วมกับสหภาพนายควม

ปี ๒๕๔๔

- ❁ เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชน สหภาพนายควม
- ❁ เป็นรองประธานอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนด้านกระบวนการยุติธรรม
- ❁ เป็นรองประธานอนุกรรมการคดีสิทธิมนุษยชน
- ❁ เป็นอนุกรรมการโครงการทนายควมอาสาให้คำปรึกษา และเข้าฟังการสอบปากคำผู้ต้องหาคดีอาญา

ปี ๒๕๔๗

- ❁ เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชน สหภาพนายควม
- ❁ เป็นประธานอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมฝ่ายคดีและปฏิบัติ
- ❁ เป็นอนุกรรมการคดีสิทธิมนุษยชน
- ❁ เป็นอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนด้านกระบวนการยุติธรรม

ปี ๒๕๔๐-ปัจจุบัน

- ❁ เป็นกรรมการสอบคดีมรยาททนายควม

คดีตัวอย่าง

ผลงานที่คนรับญา มนุรับญา มีส่วนร่วมดำเนินงาน

▲ ปี ๒๕๓๒ เป็นทนายความฝ่ายญาติผู้เสียหายในคดีได้ส่วนการตายกรณี เจ้าหน้าที่ตำรวจ ๙ นายร่วมกันวิสามัญฆาตกรรม ผู้ต้องหาซึ่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและถูกกล่าวหาว่า ฆ่านักท่องเที่ยว ศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีคำสั่งว่าการกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจทั้ง ๙ นายมิใช่เป็นการกระทำเพื่อป้องกันตนเองโดยชอบด้วยกฎหมาย และมิใช่เป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ เป็นการกระทำที่เกินสมควรกว่าเหตุ

▲ ปี ๒๕๓๒ เป็นทนายความคณะทำงานให้ชาวบ้านท้องถิ่นอำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา ในคดีชาวบ้านถูกฟ้องว่าหลีกเลี่ยงไม่เข้ารับการคัดเลือกรับราชการทหารอันเป็นผลมาจาก กรณีชาวบ้านประท้วงคัดค้านการทุจริตของเจ้าหน้าที่ทหารในการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการทหาร ศาลจังหวัดพังงาพิพากษายกฟ้อง โดยเห็นว่าจำเลยทั้งหมดไม่ได้เจตนาขัดขืน หลีกเลี่ยงที่จะไม่เข้ารับการคัดเลือกเข้ารับราชการทหาร แต่การที่จำเลยกับพวกไม่ยอมหยีบฉลากใบดำใบแดงเพราะเหตุที่คณะกรรมการคัดเลือกกระทำการทุจริต

▲ ปี ๒๕๓๓ เป็นนายความแก้ต่างคดีพระประจักษ์ คุตตจิตโต พระอนักรักษ์ป่า สำนักสงฆ์ห้วยน้ำผุดป่าดงใหญ่ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ กรณี พระประจักษ์ฯ ถูกกล่าวหาว่า บุกรุกเขตป่าสงวนโดยการตั้งสำนักสงฆ์ในเขตป่า

▲ ปี ๒๕๓๔ เป็นนายความโจทก์ร่วมอัยการคดีเด็กชาย ๒๘ คน ถูกนำมาใช้แรงงานในโรงงานผลิตกรวยกระดาศ ถูกทำร้ายทุบตีและหน่วงเหนี่ยว กักขัง

▲ ปี ๒๕๓๔ เป็นนายโจทก์ร่วมคดีเด็กนักเรียนถูกครูในโรงเรียนข่มขืน กระทำชำเราที่จังหวัดเชียงราย และจังหวัดน่านโดยดำเนินงานร่วมกับมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

▲ ปี ๒๕๓๔ เป็นนายความแก้ต่างคดีผู้นำชาวบ้านดงใหญ่ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ๕๙ คน ถูกกล่าวหาว่าบุกรุกทำลายทรัพยากรสิน ตัดฟันต้นยูคาลิปตัส และแปลงเพาะชำของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ กรณี ชาวบ้านกว่า ๒,๐๐๐ คน ร่วมกันคัดค้านโครงการปลูกต้นยูคาลิปตัสทับที่ทำกินของราษฎร ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ พิพากษายกฟ้อง

▲ ปี ๒๕๓๘ เป็นนายความโจทก์ร่วมกับอัยการในคดีพระภิกษุพุดโธ ล่วงเกินทางเพศเด็กหญิงชาวเขาที่อยู่ในอุปการะ

▲ ปี ๒๕๔๑ เป็นนายความโจทก์ร่วมอัยการคดีเด็กหญิงถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจข่มขืนกระทำชำเราที่จังหวัดชุมพร

▲ ปี ๒๕๔๒ เป็นนายความแก้ต่างให้นายแพทย์ประเวศ วะสี ถูกหัวหน้าพรรคกิจสังคม ฟ้องร้องกล่าวหาว่าร่วมกับนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง หมิ่นประมาท โดยการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการทุจริต คอร์รัปชัน ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ศาลอาญา พิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาพิพากษายืน (ยกฟ้องตามศาลชั้นต้น)

▲ ปี ๒๕๔๒ เป็นนายความแก้ต่างคดี ผู้แทนชาวบ้านกลุ่มสมัชชาคนจนถูกกล่าวหาว่า หมิ่นประมาท โดยการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พล.ต.ต.เสรี เตมียเวช

▲ ปี ๒๕๔๔ เป็นนายความโจทก์ร่วมกับคณะทำงานช่วยเหลือเด็กนักเรียนหญิงผู้เสียหายกรณีนายเฉลิม พรหมเลิศ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ล่วงละเมิดทางเพศ

▲ ปี ๒๕๔๕ เป็นคณะทำงานให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย กรณีแกนนำผู้ชุมนุมซึ่งร่วมเดินทางไปยื่นหนังสือคัดค้านโครงการท่อส่งก๊าซและโรงแยกก๊าซไทย – มาเลเซีย เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้กำลังสลายการชุมนุม ชาวบ้านบาดเจ็บทรัพย์สินเสียหาย แกนนำถูกจับกุมดำเนินคดี

▲ **ปี ๒๕๔๕** เป็นคณะทำงานทนายความให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย กรณี แกนนนำผู้ชุมนุมถูกดำเนินคดีจากการคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าบ้านกรูด บ้านป่อนอก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

▲ **ปี ๒๕๔๖** เป็นทนายความแตกต่างให้นางสาวรสนา โตสิตระกูล ตัวแทนเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน ถูกนายรักเกียรติ สุขธนะ อดีตรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข ฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาข้อหาหมิ่นประมาท

▲ **ปี ๒๕๔๗** เป็นคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงและให้ความช่วยเหลือแก่ญาติผู้เสียชีวิตเนื่องจากการสลายการชุมนุมที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เหตุการณ์นี้มีประชาชนเสียชีวิตที่เกิดเหตุ ๖ คน เสียชีวิตที่โรงพยาบาล ๑ คน และเสียชีวิตจากการชนย้ายผู้ถูกควบคุมตัว ๗๘ คน มีการจับกุมประชาชน ๑,๒๒๙ คน และมีการฟ้องร้องประชาชนเป็นจำเลย ๕๘ คน เป็นคณะทำงานให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายกับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้

▲ **ปี ๒๕๔๗** เป็นคณะทำงานให้ความช่วยเหลือกลุ่มชาวประมงเรือเล็ก (ประมงพื้นบ้าน) บ้านปรีณ้อย ตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้รับความเดือดร้อนจากการใช้อำนาจโดยไม่ชอบธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำปราณ ซึ่งบุกรุกเพิงพักบริเวณชายหาดนเรศวร และถูกดำเนินคดีข้อหาบุกรุกที่ดินสาธารณะ

▲ ปี ๒๕๔๘ เป็นหัวหน้าคณะทำงานให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ชาวกะเหรี่ยงป่าผาก ตำบลวังยาว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี กรณีโครงการที่ดินของรัฐทับซ้อนที่ดินทำกินของชุมชนป่าผากและชาวบ้านถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีข้อหายึดถือครอบครองที่ดิน รวมตลอดถึงก่อสร้างแผ้วถางหรือเผาป่าในเขตอุทยานแห่งชาติ ยึดถือครอบครองทำประโยชน์ หรือกระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียป่าสงวนแห่งชาติ

▲ ปี ๒๕๔๘ เป็นทนายความคณะทำงานช่วยเหลือคดีนางสาว สุกัญญา กลางณรงค์ เลขานุการคณะกรรมการณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อถูกบริษัทชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ฟ้องร้องดำเนินคดีข้อหาหมิ่นประมาทและเรียกค่าเสียหายทางแพ่งจำนวน ๔๐๐ ล้านบาท

ข้อคิด

จากการทำงานในวิชาชีพทางความของคุณธรรมา มนุรธนา

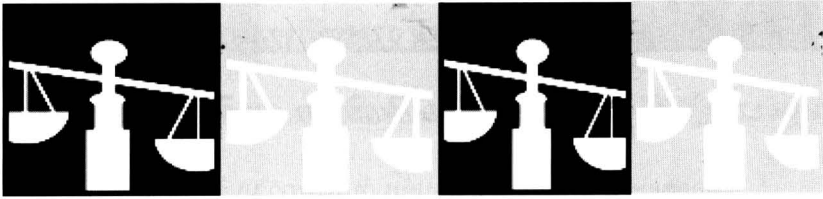
ภายใต้เหตุผลของ “การพัฒนา” ทำให้ภูเขา ที่ดิน ป่าไม้ แหล่งน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากถูกใช้ไปพัฒนาอุตสาหกรรม พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อความเจริญทางวัตถุ ความสะดวกสบายในภาคบริการ เมื่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายเสื่อมโทรมลง จึงส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากชาวบ้านดำรงชีวิตอยู่ด้วยทรัพยากรและพึ่งพาธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูกการจับสัตว์เพื่อพอกอยู่พอกิน

“การพัฒนา”

เพื่อการค้าและอุตสาหกรรมจึงทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มทุนธุรกิจ หน่วยราชการ กับชาวบ้าน เมื่อชาวบ้านยากจนเดือดร้อนไม่ได้รับความเป็นธรรม หากไม่มีทุนความไปช่วยเหลือก็จะมีชาวบ้านที่เข้มแข็ง อดทนต่อสู้กับความไม่ถูกต้อง บ้านเมืองเราไม่สามารถพัฒนาเจริญก้าวหน้าได้อย่างแท้จริง หากชาวบ้านยากจนยังถูกละเมิดสิทธิ เดือดร้อนไม่มีที่ทำกิน ไม่มีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม

ด้วยความรู้สึกรับผิดชอบต่อความเดือดร้อนของชาวบ้านที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมดังกล่าว คุณรัชฎาธิ์ยืนยันว่า การใช้วิชาชีพทนายความที่ยืนอยู่เคียงข้างประชาชนเป็นวิถีทางในการเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งและสร้างพลังอำนาจต่อรองให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรที่เป็นธรรม เพื่อรักษาทรัพยากรให้ยั่งยืน

คุณธัญญา พูดถึงการใช้วิชาชีพกฎหมายว่า การทำหน้าที่ทนายความเพื่อปกป้องสิทธิให้กับคนยากจนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมนั้น ทนายความต้องเป็นฝ่ายเดินทางไปพบลูกค้า แม้ว่าลูกค้าอาศัยอยู่ห่างไกลเพียงใด ทนายความก็ต้องเดินทางไปพบ เพื่อค้นหาความจริงที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม ทนายความต้องเผชิญกับอำนาจอิทธิพลจากผู้แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อีกทั้งยังต้องเข้าใจและยอมรับว่า ลูกค้าไม่มีค่าใช้จ่ายให้ทนายความ บางครั้งทนายความต้องช่วยประสานงานกับองค์กรอื่นๆ เพื่อหาเงินมาช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ครอบครัวของลูกค้าคนอื่นอีกด้วย

ดังนั้น การทำหน้าที่ทนายความให้กับคนยากจนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจึงแตกต่างจากการทำหน้าที่ทนายความเพื่อปกป้องผลประโยชน์ให้กับนักธุรกิจ บริษัท ห้างร้าน หรือบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เพราะลูกค้าเหล่านี้จะเป็นฝ่ายติดต่อหรือเดินทางมาพบทนายความที่สำนักงาน อีกทั้งทนายความไม่ต้องหวั่นเกรงกับอำนาจอิทธิพล ไม่ต้องกังวลกับความปลอดภัยและลูกค้าก็มีเงินค่าตอบแทน มีค่าใช้จ่ายให้ทนายความอย่างเต็มที่

เสียง

จากเพื่อนร่วมงานจากวิชา ก้านพรีตัน

หัวใจคุ้มครองสิทธิเด็ก มุขนิพนธ์ก้นสิทธิเด็ก

ตลอดเวลาที่ได้รู้จักและทำงานร่วมกับพี่รัชฎา มนุรัชฎา หรือพี่บ๊อ มักจะได้ฟังเรื่องราวที่เกี่ยวกับความไม่ถูกต้อง ความไม่ยุติธรรมที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านที่ประสบปัญหาเดือดร้อน ไม่ได้รับความเป็นธรรม พี่บ๊อบอกว่า **“เราช่วยอะไรได้ เราต้องช่วย”** จนบางครั้งรู้สึกเป็นห่วง พี่บ๊อจะมีความสุขมากเมื่อความทุกข์ยากของชาวบ้านถูกปลดปล่อย ครั้งหนึ่งพี่บ๊อเล่าถึงบรรยากาศในวันที่ศาลอ่านคำพิพากษาคดีที่ชาวบ้านถูกดำเนินคดี กรณี คัดค้านการก่อสร้างท่อส่งก๊าซและโรงแยกก๊าซไทยมาเลเซีย มีการจัดงานเลี้ยงฉลองอิสราภาพทางความรู้สึกของชาวบ้าน รายละเอียดของเรื่องราวที่เล่าให้ฟังเข้าใจได้เลยว่าพี่บ๊อมีความสุขจริง ๆ

พี่บ๊อมักจะเล่าถึงการทำงานของเพื่อนทนายความที่ทุ่มเททำงานร่วมกัน คำพูดที่คุ้นหู **“ทนายความร่วมมือกันเข้มแข็งมาก”** ฟังดูแล้วทำให้สบายใจ เพราะแสดงว่าพี่บ๊อมีเพื่อนร่วมทางหลายคนที่จะร่วมต่อสู้กับความไม่ถูกต้องไปด้วยกัน

ตลอดอายุการทำงานเป็นทนายความ ๒๐ ปี ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษาทางกฎหมายการว่าความในคดีช่วยเหลือชาวบ้านที่ถูกละเมิดสิทธิ ไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือ คดีความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็ก สิ่งที่ได้ชัดเจน คือ การเป็นที่รักนับถือของครอบครัว คุณเหมือนว่าการทำงานแต่ละครั้งทำให้พี่บ๊อมีเพื่อน มีญาติพี่น้องเพิ่มมากขึ้นด้วย จากที่เคยเป็นห่วงเพราะในบางกรณีมีความเสี่ยงมาก มาวันนี้ได้ข้อสรุปกับตัวเองอย่างหนึ่งว่าถ้าเรารักใครเราต้องพยายามช่วยเหลือเขาให้มากที่สุดเพื่อให้เขาได้ทำในสิ่งที่เขารัก

เสียง

จากเพื่อนร่วมงานด้านสิทธิมนุษยชน

ในสภาพทนายความและเครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ

เพื่อนๆ รุ่นพี่ รุ่นน้อง ในแวดวงการทำงานด้านสิทธิมนุษยชน พูดถึงคุณบ่อยๆ...เป็น **“ผู้ให้”** ที่ไม่มีเงื่อนไข บ่อยครั้งที่เพื่อนทนายความหลายคนเปิดสมุดนัดแล้วไม่มีวันว่าง คุณบ๊องเองก็ไม่มีวันว่างเช่นเดียวกัน แต่คุณบ๊องมักจะมีทางเลือกให้กับชาวบ้านที่เดือดร้อนด้วยข้อเสนอว่า ยังมีวันหยุด ยังมีเวลาเย็น เวลาค่ำ ว่างสำหรับความเดือดร้อนของชาวบ้านที่รอเวลาไม่ได้ เช่น คดีจะขาดอายุความ เป็นต้น

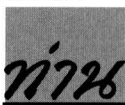
ด้วยความกระตือรือร้น รู้สึกรับผิดชอบต่อความเดือดร้อนของชาวบ้าน รวมทั้งบุคลิกภาพที่สุภาพ นุ่มนวล คำพูดซ้ำๆ ที่หนักแน่น ชัดเจนของคุณบ๊องช่วยสร้างความเข้าใจให้ชาวบ้านคลายความกังวลและมีความหวังกับการต่อสู้ยืนยันทิ้งสิ่งที่ถูกต้องขอขบธรรมเนียมเพื่อนร่วมงานต่างยอมรับว่าคุณบ๊อง มีความรับผิดชอบสูง ละเอียดรอบคอบ เอาใจใส่กับผู้คนรอบข้าง มีน้ำใจกับทุกคน คิดถึงความต้องการของคนอื่น ก่อนตนเองเสมอคุณบ๊องมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย สมถะ พอใจกับสิ่งที่ตนเองมี คุณบ๊องให้วิชาชีพทนายความส่วนใหญ่กับคดีความที่เป็นความเดือดร้อนของชาวบ้าน ลูกความของคุณบ๊องจำนวนมากมีฐานะยากจนซึ่งได้รับการสนับสนุนทุนทรัพย์จากองค์กรและหน่วยงานต่างๆ คุณบ๊องมีลูกความไม่มากนักที่มีฐานะพอที่จะจ่ายค่าทนายความเพื่อนรุ่นน้อง หลายคนที่เติบโตขึ้นมาในยุคสมัยที่มีการแข่งขันสูงและวัดความสามารถกันด้วย ตัวเลขรายได้ทางเศรษฐกิจ มักจะตั้งคำถามว่า **“ทำไมคุณบ๊องจึงสามารถเป็น “ผู้ให้” ได้ขนาดนี้ ?”**

เพื่อนรุ่นพี่ที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนด้วยกันมานาน ช่วยตอบคำถามให้
คลายความสงสัยว่า คุณบ๊องนั้น เป็นทายาทของ**คุณพ่อระดับ มนุรุษฎา ผู้ลี้วง
ลับ ทนายความนักสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน** คุณพ่อระดับได้รับรางวัลนักสิทธิ
มนุษยชน ดีเด่น จากสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑
ท่านเป็นผู้มีบทบาทต่อสู้ปกป้องสิทธิให้กับชาวนา ชาวไร่ในพื้นที่ภาคเหนือ ให้ได้รับ
ความเป็นธรรมตามกฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา ฯลฯ และท่านยังมี
ส่วนร่วมสร้างประชาธิปไตยให้สังคมไทยในอดีต นักการเมือง/นักสิทธิมนุษยชนรุ่น
เก่าและรุ่นใหม่จำนวนไม่น้อยผ่านการฝึกฝนเรียนรู้ การว่าความ การต่อสู้คดีเพื่อ
ปกป้องสิทธิ มนุษยชนจากสำนักงานระดับกับสหายนายความ

เพื่อนทนายความในสำนักงานเคยถามคุณแม่ปราณีว่าเลี้ยงดูอบรมลูก
ชาย ๕ คน ให้เติบโตมาเป็น **“ผู้ให้”** เหมือนๆ กันได้อย่างไร ? คุณแม่ปราณีตอบ
สั้นๆ แต่ชัดเจนว่า **“เด็กฯ เมาเรียนรูจากสิ่งที่อยู่ใกล้”**

ไม่ต้องสงสัยเลยว่า **คุณบ๊องคือ “ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น”** ซึ่งเป็นต้นไม้อัน
สิทธิมนุษยชน ที่เติบโต แผ่กิ่งก้านสาขา ช่วยปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน
ตลอดไป

ทำมา สามารถติดต่อเราได้ที่นี่

สำนักงานระดับกับสหายนายความ

✉ : เลขที่ ๑๐/๕ หมู่ที่ ๓ ถนนรามอินทรา ๑๔ ซอยคงเพิ่มพูล แขวงจระเข้บัว

เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ ๑๐๒๓๐

: โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๘ ๔๑๗๖ ๐ ๒๕๗๘ ๔๑๙๐

โทรสาร ๐ ๒๕๗๘ ๔๒๗๘ E mail : ratsada_manoo@yahoo.com

องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น

.....หมู่บ้านชายทะเลคลื่นเท่กล่อม
หาดทรายขาวยาวอ้อมทะเลใส
เรือน้อยลอยล้าอยู่กลางใจ
ธรรมชาติเป็นไปในสายลม

ชาวบ้านทุกบ้านในหมู่บ้าน
ใจหนึ่งเดียวไม่รั่วรานไร้ชิ้นข่ม
เกิดโรงไฟฟ้าฝ่ายหนึ่งชม
อีกฝ่ายออกตรมเข้าขัดแย้ง

ต่างฝ่ายต่างรุกต่างเหตุผล
สิบปีต่างกลต่างแถลง
ต่างได้ต่างรุกต่างรุนแรง
ก่อนรัฐบาลเปลี่ยนแปลงไม่เอาไฟ

ย้ายโรงงานจากบ้านชายทะเล....
หลังเพลงปิ่นกล่อมเห่ออย่างหม่นไหม้
คลื่นบ่อนอก-บ้านกรูด ย้ำใจไทย
โรงงานใคร-ทำลายใคร บนผืนทราย

ญิบ พันจันทร์

กลุ่มรักษ์ท้องถิ่นบ่อนอก
 กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกรูด

บ่อนอก - บ้านกรูด

ผู้กำหนดชีวิตตนเอง

ความเป็นมา

บ้านบ่อนอกเป็นหมู่บ้านชายทะเลอันเงียบสงบ อุดมด้วยกุ้งหอย ปู ปลา ในทะเล ซึ่งเป็นแหล่งอาหารของชาวบ้าน รวมทั้งเคย (กุ้งตัวเล็กสำหรับทำกะปิ) คุณภาพดีเหมาะในการทำกะปิ วันดีคืนดีชาวบ้านจะเห็นปลากกพันธุ์ดำมาอวดโฉม ให้ชมในทะเลบริเวณหาดบ้านบ่อนอก ต.บ่อนอก อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์และเลยจากบริเวณนี้ลงได้ไปอีก จ.ประจวบคีรีขันธ์ ที่บ้านกรูด ต.ธงชัย อ.บางสะพาน ก็จะพบหาดทรายขาว น้ำทะเลใส เป็นทางยาวสุดลูกหูลูกตา แหล่งปะการัง อันสวยงาม เป็นที่ชื่นชอบของผู้ที่มาเยี่ยมเยือนบ้านกรูด หมู่บ้านเล็กท่ามกลางธรรมชาติ

อันสวยงาม ทั้งสองหมู่บ้านมีชีวิตอันเรียบง่ายพออยู่พอกินกับ การประกอบอาชีพ
ประมงชายฝั่งอยู่ริมทะเล ทำสวนมะพร้าว สับปะรด ไม้่างหนจะเข้า

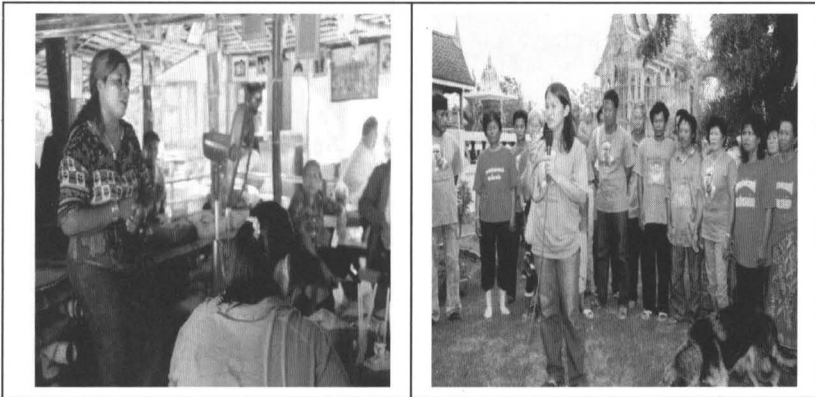

เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ มีโครงการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ที่ชายฝั่งทะเล
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่บ้านกรูด อ.บางสะพาน และบ้านบ่อนอก อ.เมือง เกิดขึ้น
ความขัดแย้งทางความคิดของชาวบ้าน กลุ่มหนึ่งต้องการโรงไฟฟ้า เพราะจะนำ
ความเจริญมาสู่ท้องถิ่น ผู้คนในหมู่บ้านมีงานทำ การทำมาค้าขายจะดีขึ้น มีการ
ก่อสร้าง คนจะเข้ามาจับจ่ายใช้สอยในหมู่บ้านมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจของหมู่บ้าน
จะดี แต่จะมีอีกกลุ่มหนึ่งไม่ต้องการให้สร้างโรงไฟฟ้า เนื่องจากเห็นว่าชีวิตอันสงบ
สุขของชาวบ้านจะหายไป ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมจะเปลี่ยนไป เขาต้องอยู่กับหมอก
ควันของโรงไฟฟ้า แหล่งปะการังจะถูกทำลาย กุ้ง หอย ปู ปลา ที่เคยอุดมสมบูรณ์ก็
จะหมดไป

๒
แม่

กระทั่งสวนมะพร้าว สับปะรด เมื่อนานวันไปมะพร้าวเหลือแต่ต้นสับปะรด

ก็จะหมดไป **ความขัดแย้ง**ดังกล่าวทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ก็จะเมื่อแรกกลุ่มผู้นำชุมชนต่อต้านโรงไฟฟ้า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ อบต. ต่างชักชวนชาวบ้านมาเรียกร้องสิทธิของชุมชน ต่อต้านโรงไฟฟ้าแต่นานวัน เข้ากลุ่มผู้นำได้ล่าถอยไป ชาวบ้านได้เรียนรู้เรื่องสิทธิชุมชนการปกป้องสิทธิของตนเองมาแล้วระยะหนึ่ง เมื่อผู้นำล่าถอยไปจึง รวมตัวกันปกป้องสิทธิต่อไปโดยการจัดตั้งกลุ่มรักษ์ท้องถิ่นบ่อนอกและกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกรูดขึ้น ในปี พ.ศ.๒๕๔๑ เพื่อสร้างความร่วมมือของชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในท้องถิ่น และส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในเรื่องสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ ปัจจุบันบ้านบ่อนอกมีนางกณณฎมา พงษ์น้อย เป็นประธานกลุ่ม และบ้านกรูด มีนางจินตนา แก้วขาว เป็นประธานกลุ่มดำเนินกิจกรรมพิทักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านทั้งสอง เพื่อบ้านใกล้เคียงและเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมหลายๆองค์กรที่คอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุน

จิตสำนึก

คำว่า “กลุ่ม” ของชาวบ่อนอก - บ้านกรูด

๑. เห็นพ้องต้องกันว่า ไม่ต้องการให้สร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินบริเวณบ้านกรูด และบ้านบ่อนอกมีการรวมกลุ่ม แบ่งความรับผิดชอบในการหาข้อมูลด้านวิชาการ ความคืบหน้าในการต่อต้านความเคลื่อนไหวของรัฐบาล ฯลฯ ทุกคนทำงานด้วยอุดมการณ์เดียวกัน

๒. มีการให้ความรู้กับสมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง จัดเวทีพูดคุยไปตามหมู่บ้านต่างๆ โดยกลุ่มแกนนำประสานกับผู้รับผิดชอบแต่ละหมู่บ้าน

๓. สร้างความรู้ ความตระหนักในการเป็นเจ้าของท้องถิ่น รักและหวงแหนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการไปยื่นหนังสือต่อข้าราชการหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ทุกคนสละเวลา สละเงิน ไปด้วยกันทำให้เห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องของทุกคนต้องช่วยกันตามกำลังที่มี บางคนไม่มีเวลาไปร่วมกับบริจาคเงิน ข้าวของไปช่วย

๔. มีการช่วยเหลือกันในกลุ่ม ใครได้รับความทุกข์หรือคนในกลุ่มจะมาช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน ทำงานด้วยน้ำใจไม่เกียจคร้าน

๕. ใช้สื่อมวลชนเป็นแหล่งกระจายผลการดำเนินงาน ความเคลื่อนไหวการทำงานด้วยความจริงใจ มีผลงานปรากฏ สื่อมวลชนได้เข้ามาร่วมด้วยเห็นผลงานนำไปเผยแพร่ให้สาธารณชนรู้ เป็นการสร้างเครือข่ายเพิ่มขึ้นนอกจากนั้นในหมู่บ้านยังมีวิทยุชุมชน ช่วยกระจายข่าวให้ความรู้ด้านต่างๆด้วย

๖. มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน ทุกคนทุกฝ่ายจะรับรู้ความเคลื่อนไหวความคืบหน้าของกลุ่ม แบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน ในกลุ่มแกนนำและกลุ่มบริวาร เช่นในการเดินทางไปยื่นหนังสือปกป้องสิทธิที่กรุงเทพฯ จะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบรถแต่ละหมู่บ้านใครรับผิดชอบในหมู่บ้านต่างๆ จัดการเงินค่ารถที่ทุกคนร่วมกันออกไปอย่างไร ไปที่ไหน จะมีการแจ้งชัดเจน

๗. กลุ่มจะมีการสร้างผู้นำหลายๆคน แกนนำหลักและแกนนำรองร่วมกันวางแผนการทำงาน เมื่อคนหนึ่งไม่อยู่ ผู้นำคนอื่นทำงานแทนได้ทันทีเพราะมีการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้วางแผนร่วมกันตลอดเวลา

๘. มีการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มเพื่อเป็นการประกาศอุดมการณ์ที่แน่นอน เช่น สวมเสื้อสีเขียว ใช้ธงเขียวปักหน้าบ้าน

๙. มีการทำงานร่วมกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกจังหวัด มีการไปร่วมงานประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สานต่อพลังความเคลื่อนไหว มีผลให้กลุ่มเข้มแข็งและมีพลัง

เมื่อชาวบ้านทั้งบ้านบ่อนอกและบ้านกรูด ได้ลุกขึ้นมาปกป้องสิทธิของตนเอง มีการจัดตั้งกลุ่มรักษ์ท้องถิ่นบ่อนอก และกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกรูดได้ดำเนินกิจกรรมกลุ่มโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้จาก บทเรียนการต่อสู้ตลอดมา เมื่อแรกเริ่มความคิดของชาวบ้านเพียงคิดว่าเขาไม่ต้องการให้ โรงไฟฟ้าถ่านหินมาตั้งที่หมู่บ้านของเขา ร่วมกันคิดร่วมกันหาวิธีการที่จะบอกกับหน่วยงานที่รับผิดชอบว่าไม่ต้องการ แต่ว่าเขาก็ไม่ได้รับการตอบรับเรื่องต่างๆเรียบเรียงไป กับเวลาที่ผ่านไป กลุ่มไม่หวั่นถอยร่วมหาทางที่จะต่อสู้ใหม่ มีการประเมินผลการทำงานที่ผ่านมา เรียนรู้จากประสบการณ์การกระทำของกลุ่มเติมเต็มความรู้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

▲ **ด้านวิชาการ** มีการหาข้อมูลด้วยการศึกษาด้วยตนเอง และเชิญนักวิชาการที่เป็นที่เชื่อถือของทางราชการมาร่วมงาน ส่งผู้แทนไปศึกษาดูงานโรงไฟฟ้าถ่านหินที่เคยตั้งแล้วที่ จ. ลำปาง และ จ. ระยอง หาข้อมูลในท้องถิ่นเพื่อพิสูจน์ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ ฯลฯ

▲ **ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม** มีการรวมกลุ่มผู้ไม่เห็นด้วยกับการสร้างโรงไฟฟ้า (ร้อยละ ๙๐ ของประชาชนในตำบล) มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ปลุกจิตสำนึกในการรักท้องถิ่น การเสียสละทั้ง เงิน เวลา และแรงงาน ความพร้อมเพรียง ความสามัคคี จริงใจในการต่อต้านโรงไฟฟ้า มีการเสริมความรู้ การสื่อสารภายในกลุ่ม ทั้งเอกสาร สื่อวิทยุ สมาชิกบอกต่อ การประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ ฯลฯ ทุกอย่างทำจากใจ จิตสำนึกของทุกคน เพื่อปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ

เมื่อ กลุ่มได้ดำเนินการไปเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน (ปี ๒๕๔๐ – ๒๕๔๔) มีทั้งความผิดหวัง สมหวัง ความเจ็บปวด เจ็บแค้น ถูกหลอก ถูกปฏิเสธ ถูกดูถูกเหยียดหยามจากผู้ไม่เข้าใจการกระทำ ถูกสาปแช่งจากฝ่ายตรงข้าม ได้ความรักความสามัคคีในกลุ่มชาวบ้าน ความร่วมมือ จากชุมชน ความเสียสละกล้าหาญในกลุ่มชาวบ้านด้วยกัน ได้รู้จักคนระดับต่างจนถึงระดับผู้บริหารประเทศ จากประสบการณ์ต่างๆ ได้แปรเปลี่ยนไปเป็น**บทเรียนอันมีค่า** ก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นในกลุ่มประชาชนนี้คือ

๑. การทำงานของกลุ่มต้องพึ่งตนเอง อย่างหวังพึ่งคนอื่นโดยเฉพาะคนภายนอกการทำงานจึงจะสำเร็จ
๒. การคิดการทำงานใดๆอย่าติดอยู่ในระเบียบประเพณีเดิมๆ จะทำให้การทำงานยาก ต้องคิดการทำงานแบบหลุดโลกแต่ต้องอธิบายให้คนอื่น

(สังคม) เข้าใจได้ ต้องต่อสู้ด้วยพลังชุมชน ถ้าหวังว่าส่งคนเข้าไปสู่ในระบบบริหารเตรียมใจแพ้ได้เลย ก็จะถูกกลืนหายไป

๓. การทำงานไม่มีที่เลี้ยงรับเหมาทำแทน การปฏิบัติการทุกอย่างต้องร่วมกันคิดร่วมกันทำ

๔. ประสบการณ์ทำงานต่อสู้มาระยะหนึ่งชาวบ้านได้เรียนรู้เรื่องสิทธิ มนุษยชนแบบไม่รู้ตัว เรียนรู้จากการต่อสู้ จากการปฏิบัติจริง รู้เข้าใจได้ความรู้เรื่องสิทธิและนำไปปฏิบัติจริง ลูกเด็กเล็กแดงได้เรียนรู้จากการไปร่วมกระบวนการกับพ่อแม่

๕. การพัฒนาใดๆของรัฐหรือของท้องถิ่น ต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน ชาวบ้านต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มคิด

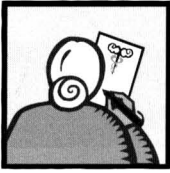
๖. สร้างมาตรการทางสังคมของกลุ่มขึ้น โดยจะไม่คบค้าสมาคมกับคนที่ เห็นดีเห็นงามกับการจัดตั้งโรงไฟฟ้า โดยมีการแบ่งพวกกันอย่างชัดเจน ทั้ง ๒ กลุ่ม

๗. มีการพบปะแลกเปลี่ยน ประสบการณ์กันสม่ำเสมอ เช่น กลุ่มบ่อนอกพบกันทุกวันตลอดเตอรืรื้อออก ส่วนกลุ่มบ้านกรูดพบกันทุกวันจันทร์ เรื่องที่คุยกันมีเรื่องสถานการณ์บ้านเมือง ข่าวต่างๆ ความคืบหน้าคดีของกลุ่ม การพัฒนากลุ่ม แล้วแต่สมาชิกจะนำเสนอประเด็น /สนใจ /ต้องการ

๘. มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับกลุ่มอื่นๆ

๙. เชิญวิทยากรภายนอกมาเติมเต็มความรู้ให้สมาชิกเป็นบางครั้งให้มีการจัดเวทีสัญจรภายในกลุ่ม

๑๐. เมื่อปฏิบัติการใดๆไปแล้ว จะประเมินผลสำเร็จหรือล้มเหลวก็ตามทุกคนจะยอมรับผลของมัน และหาข้อเด่น ข้อด้อย ข้อผิดพลาด ข้อดี (บันทึกไว้) เป็นบทเรียนอันมีค่าข้อผิดพลาดหาทางแก้ไขในการปฏิบัติการครั้งต่อไป จะมีการประเมินผล การทำงานทุกครั้ง

การ เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของกลุ่มเปรียบเสมือน

ห้องเรียนในชุมชน ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ได้เรียนรู้ ร่วมกัน ทั้งเรื่องสิทธิชุมชน วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน วิธีการแสวงหา องค์ความรู้ และการสร้างความรู้ใหม่ โดยไม่ต้องไปเข้าห้องเรียนที่โรงเรียนใดเลย

เหลียวหลังมองกลุ่ม

จากสายตาของสมาชิกในกลุ่ม เรามีความเห็นสอดคล้องกันว่า การรวมกลุ่มกันเป็นสิ่งที่ดี มีอุดมการณ์ ร่วมกัน มีความสามัคคี ต่อสู้ อยู่ร่วมกันก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีอะไรก็แบ่งปันกัน การรวมกลุ่มทำให้ชาวบ้านเข้มแข็ง มีความรู้เรื่องการเมือง มีการแลกเปลี่ยน ความรู้และประสบการณ์กันทำให้ทุกคนมีความรู้เท่ากัน รู้จัดการเสียสละ จริงใจ มุ่งมั่นในการทำงาน มีเครือข่ายอื่นๆ รู้ว่าชาวบ้านที่อื่นก็มีปัญหาเหมือนกัน เขาก็ต่อสู้มาเหมือนกับเรา มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเดินทางไปช่วยเหลือให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เมื่อมีโอกาสเป็นการสร้างเพื่อนนอกชุมชน

ประสบการณ์ที่ดีที่ตั้งใจสืบทอด

๓ กลุ่มมีแนวคิดในเรื่องประสบการณ์ที่ได้รับจากการต่อต้านไม่ต้องการ โรงไฟฟ้า ขณะนี้มีคนภายนอกทั้งนักเรียน นักศึกษา ผู้สนใจจากภายนอก เข้ามาเรียนรู้ ขอดูงานมากมายต้องรับแขกในบางครั้งก็เก็บไม่ได้ทำงาน กลุ่มจึงคิดถ่ายทอดประสบการณ์ที่มีให้เป็นรูปธรรมโดยการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์การต่อสู้ของกลุ่ม เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา

๓ ตั้งโรงเรียนการเมืองเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องประชาธิปไตยที่แท้จริงเกิดจากรากหญ้า มิใช่เกิดจากรัฐธรรมนูญ อำนาจประชาชนคือพลังอันศักดิ์สิทธิ์

๓ ปลุกฝังให้เยาวชนรุ่นใหม่รักและหวงแหนบ้านเกิด เรียนรู้เกี่ยวกับบ้านเกิด บ้านกรุดเคยจัด โครงการให้นักเรียนออกไปศึกษาปะการังของบ้านกรุดโดยชาวประมงจัดเรือให้นักเรียนออกไปศึกษาปะการัง บ่อนอกมีการสืบทอดประสบการณ์ให้เยาวชนในท้องถิ่น

๓ เผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะโดยการรับเชิญไปเป็นวิทยากร ขณะนี้ประธานกลุ่มทั้ง 2 คนได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรตามที่ต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัย การประชุมของหน่วยงานภาครัฐ ได้รับเลือกเป็นตัวแทนไปประชุมต่างประเทศ

พวก เขาต่อสู้ร่วมกัน ๑๐ ปีผ่านมาแล้ว ผลที่ปรากฏคือ
 รัฐบาลได้ย้ายโครงการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินออกไปจากจังหวัดกระบี่บริเวณ
 เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้นำการปกป้องสิทธิคนหนึ่งได้ถูกลอบยิงที่สี่แยกบ่อนอก
 เสียชีวิต (นายเจริญ วัดอักษร) ขณะนี้ทั้ง ๒ กลุ่มยังเผชิญกับกลุ่มผู้เสียผลประโยชน์
 จากการสร้างโรงไฟฟ้าและการบุกรุกที่สาธารณะของทั้งสองพื้นที่ และคดี
 เกี่ยวกับการปกป้องสิทธิอีกเป็นสิบ ทั้งที่ตัดสินแล้วและยังไม่ได้ตัดสิน กับหนี้สินของ
 กลุ่มผู้นำอีกคนเลขเจ็ดหลักที่ต้องต่อสู้ต่อไป

“ชะตาชีวิตชุมชน ชุมชนต้องกำหนด”

ท่านสามารถติดต่อได้ที่

กลุ่มรักท้องถิ่นบ่อนอก

✉ : วัดสี่แยกบ่อนอก ม.๑๐ ต.บ่อนอก อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์
รหัสไปรษณีย์ ๗๗๑๒๐

☎ : โทร ๐ ๑๘๕๗ ๕๙๒๓ โทรสาร ๐๓๒ - ๖๙๕๑๘๕

กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกรูด

✉ : ๒๐๒ ม.๒ ต.ธงชัย อ.บางสะพาน จ.ประจวบคีรีขันธ์
รหัสไปรษณีย์ ๗๗๑๙๐

☎ : โทร ๐ ๑๙๓๒ ๒๗๓๓ โทรสาร ๐๓๒ - ๖๙๕๑๘๕

ปฏิกณฺญาว่าด้วยผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน

เนื่องจากการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา นักสิทธิมนุษยชนไม่ว่าจะเป็นบุคคล กลุ่มและองค์กรจำนวนไม่น้อยถูกข่มขู่ คุกคาม ถูกกักขังคุมขังและถูกทำร้าย ซึ่งเกิดขึ้นในประเทศไทยด้วย สหประชาชาติจึงออกปฏิกณฺญาว่าด้วยผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน เพื่อให้รัฐ ประเทศต่างๆ ยึดถือ และมีชื่อเต็มว่า ปฏิกณฺญาว่าด้วยสิทธิและความรับผิดชอบของบุคคล กลุ่ม และองค์กรต่างๆ ของสังคมที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (Declaration on the right and protect of individuals, group and organs of society to promote and protect universally recognized human rights and fundamental freedoms) หรือรู้จักกันในอีกนามหนึ่งว่า ปฏิกณฺญาว่าด้วยผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน (Declaration on Human Rights Defenders) ได้รับการรับรองโดยฉันทามติจากที่ประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ สมัยที่ ๕๓ เมื่อ ค.ศ. ๑๙๙๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครององค์การ เอกชนหรือบุคคลที่ทำงานในด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งมักเผชิญกับความเสี่ยงในการถูกคุกคามและละเมิดสิทธิเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่

ร่างปฏิกณฺญาใช้เวลาการเจรจนานกว่า ๑๓ ปี โดยสหประชาชาติได้รับรองร่างดังกล่าวเมื่อ ค.ศ. ๑๙๙๘ ปฏิกณฺญาประกอบด้วยวรรคอารัมภบท (Preamble) และ ๒๐ มาตรา มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) การประกันสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลทุกคน กลุ่ม และ/หรือ องค์กรทางสังคม ว่ามีสิทธิที่จะรวมกลุ่มโดยสันติ จัดตั้งและเข้าร่วมในองค์การเอกชนหรือสมาคมด้านสิทธิมนุษยชน มีสิทธิที่จะแสดงความเห็น เข้าร่วมในการรับทราบและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร มีสิทธิที่จะแสดงความเห็น เข้าร่วมในกิจกรรม และดำเนินการให้สาธารณชนสนใจในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน มีสิทธิใน

การรับและใช้เงินจากการบริจาคเพื่อกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิในการร้องเรียน และการเยียวยาเมื่อถูกละเมิด

๒) รัฐมีความรับผิดชอบในเบื้องต้นและถือเป็นหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิต่างๆ ตามที่ระบุในปฏิญญา และต้องดำเนินมาตรการทางกฎหมาย ทางศาล ทางบริหาร และอื่นๆ เพื่อคุ้มครองผู้พิทักษ์สิทธิ มนุษยชน จากความรุนแรง การข่มขู่ การตอบโต้ การกีดกัน หรือการกระทำตามอำเภอใจใดๆ ต่อผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน ที่ได้ดำเนินการโดยชอบธรรมที่จะพิทักษ์หรือส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ที่ได้ดำเนินการโดยชอบธรรมที่จะพิทักษ์หรือส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

หลังการรับรองปฏิญญา ได้มีการแต่งตั้งผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติว่าด้วย ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน (Special Representative of the Secretary-General on Human Rights Defenders) เมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๐ โดยมีหน้าที่ ดังนี้

๑) รวบรวม ตรวจสอบ และรายงานข้อมูลสถานการณ์ของ “ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน” ทั้งที่เป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๒) สร้างความร่วมมือและติดต่อกับรัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติตามปฏิญญา

๓) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง ในการคุ้มครองผู้พิทักษ์สิทธิ มนุษยชน รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนพิเศษ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทั้งนี้ ผู้แทนพิเศษสามารถรับและตรวจสอบคำร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนได้ โดยคำร้องเรียนต้องระบุรายละเอียดข้อมูลของผู้ถูกละเมิด การละเมิด และผู้ถูกละเมิด รวมทั้ง ต้องดำเนินการเรียกร้องความเป็นธรรมจากรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลังการร้องเรียนแล้ว แต่เห็นว่ายังไม่ได้รับความเป็นธรรม ก็สามารถร้องเรียนไปยังผู้แทนพิเศษอีกได้

ในรายงานของผู้แทนพิเศษฯ คนแรกคือนางฮินา จิลานี (Hina Jilani) ชาวปากีสถาน ที่เสนอต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติเมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๑ ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกิดกับผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน ๔ เรื่องหลัก คือ

๑) การข่มขู่หรือทำร้ายผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนโดยไม่ต้องรับโทษ (impunity) โดยกล่าวว่า มีการข่มขู่หรือทำร้ายผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนทั้งจากองค์กรของรัฐและกลุ่มเอกชนต่างๆ โดยรัฐบาลหลายประเทศมิได้ดำเนินการใดๆ รวมทั้งการสืบสวนเมื่อได้รับรายงาน หรือเมื่อเกิดการสังหารทั้งนี้ผู้แทนพิเศษฯ เห็นว่านอกจากปัญหาทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นสาเหตุของการคุกคาม ทำร้ายผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน

๒) การขัดขวางโดยใช้มาตรการทางกฎหมาย รายงานระบุว่า ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนมักถูกทางการ ใช้มาตรการทางกฎหมายดำเนินการมากขึ้น โดยเฉพาะจากการใช้กฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงรวมทั้งการควบคุม เสรีภาพในการชุมนุม การแสดงความคิดเห็น แม้จะเป็นการให้ความเห็นในเชิงวิชาการก็ตาม

๓) การถูกคุกคามจากหน่วยข่าวกรอง ผู้เสนอรายงานพิเศษฯ มักได้คำร้องเรียนว่า ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนถูกติดตาม คุกคาม ละเมิดสิทธิข้อมูลส่วนบุคคล สถานที่ทำงานในรูปแบบต่างๆ เช่น การตรวจและดักฟังการติดต่อสื่อสาร รวมทั้งการถูกข่มขู่จากหน่วยข่าวกรองของรัฐ ทั้งจากฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร

๔) การโฆษณาชวนเชื่อหรือการปลุกปั่นยุยงให้เกิดความเกลียดชัง โดยมีการใช้สื่อของรับในการกล่าวหาและโจมตี ในการโฆษณาชวนเชื่อหรือการปลุกปั่นยุยงเพื่อลดความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงาน และให้สาธารณชนเข้าใจผิด ต่อต้านผู้พิทักษ์/องค์กรด้านสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการข่มขู่และทำร้ายในรูปแบบต่างๆ

จากสรุปรายงาน จะเห็นได้ว่าการข่มขู่หรือคุกคามชีวิตของผู้ปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชน ยังเกิดขึ้นในประเทศต่างๆ แม้ว่าจะมีการรับรองปฏิญญาว่าด้วยผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนก็ตาม ด้วยเหตุนี้ปฏิญญามีได้สร้างพันธกรณีทางกฎหมาย รัฐจึง

ไม่ต้องรับผิดชอบทางกฎหมายระหว่างประเทศและในหลายประเทศ ก็ไม่มีกฎหมายภายในหรือมีกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลด้านสิทธิมนุษยชน รวมทั้งสาระของปฏิญญาดังกล่าว

กองทุนคุ้มครองนักสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๔๗ **กับการทำงานด้านสิทธิมนุษยชน**

ความเป็นมา

ในระยะเวลา ๓ - ๔ ปีที่ผ่านมา นักสิทธิมนุษยชนเป็นจำนวนไม่น้อยถูกข่มขู่คุกคามด้วยเหตุที่ได้ดำเนินภารกิจในการพิทักษ์สิทธิมนุษยชน ปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวมและชุมชน การข่มขู่คุกคามนั้นมาจากผู้ ทรงอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ในระดับต่างๆ ทั้งในภาครัฐและไม่ใชรัฐ โดยรูปแบบต่างๆ เช่น การลอบทำร้าย ชูเกรงขาม กลั่นแกล้ง และถึงขั้นคุกคามต่อชีวิต จนขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนและครอบครัว

เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของนักสิทธิมนุษยชนและเพื่อเป็นการผดุงความเป็นธรรมในเบื้องต้น

คณะทำงานปกป้องนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน อันประกอบด้วยคณะบุคคลองค์กรอาสาสมัคร และองค์กรทางสังคมด้านสิทธิมนุษยชนจึงเห็นสมควรจัดตั้ง **“กองทุนคุ้มครองนักสิทธิมนุษยชน”** ขึ้นด้วยความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ในสังคม โดยที่กองทุนนี้เป็นกองทุนสาธารณะที่สังคมเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยมีหลักการคือ

๑. ดำเนินภารกิจในการให้ความคุ้มครองชีวิต ร่างกาย และสิทธิอันชอบธรรมของนักสิทธิมนุษยชน
๒. ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
๓. ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในด้านคดีความ และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในด้านคดี

๔. ให้ความคุ้มครองชีวิตของนักสิทธิมนุษยชนและครอบครัว ให้รอดพ้นจากการคุกคามใดๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเป็นธรรม ความเอื้ออาทรและความเป็นกัลยาณมิตรที่จะให้ความคุ้มครองแก่คนดีของสังคม

วัตถุประสงค์

กองทุนคุ้มครองนักสิทธิมนุษยชน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. ให้การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิชุมชน องค์กร ประชากรที่ต่อสู้เพื่อความ เป็นธรรมในสังคมด้วยแนวทางสันติวิธี ในด้านต่างๆ เช่น กรณีมีคดีความอันเนื่องมาจากการทำงาน หรือการถูกคุกคามด้วยอำนาจ มีดใดๆ
๒. ระดมทุนเพื่อการพัฒนาสิทธิมนุษยชน โดยให้ความช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชน ที่ประสบความยากลำบากในการดำรงชีวิตอันเนื่องมาจากการทำงานเพื่อสังคม
๓. เพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทางสังคมให้สามารถยืนอยู่ได้ และสามารถสานต่อภารกิจที่ส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชนได้ต่อไป
๔. เพื่อเป็นสื่อกลางของสังคมในการระดมความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม

การขอรับการสนับสนุนจากกองทุน

๑. นักสิทธิมนุษยชน ทายาท หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย หรือองค์กรสิทธิมนุษยชน ที่จะขอรับการช่วยเหลือ สามารถ

- ทำเรื่องขอรับการสนับสนุนจากกองทุนได้ โดยยื่นแบบคำ
ร้องต่อกรรมการคนหนึ่งคนใดของกองทุน
๒. เมื่อคำร้องผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมกรรมการแล้ว
เลขานุการจะแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบและจะดำเนินการให้มี
การเบิกจ่ายต่อไป
๓. คณะกรรมการบริหารกองทุน อาจขอรายละเอียดเพิ่มเติม
จากผู้ขอรับการช่วยเหลือ ได้ตามความเหมาะสม เพื่อ
ประกอบการพิจารณา

แบบคำร้องเพื่อขอรับการสนับสนุนจาก
กองทุนคุ้มครองนักสิทธิมนุษยชน

ติด
ภาพถ่าย

ชื่อ - นามสกุล.....อายุ.....ปี

วัน เดือน ปีเกิด.....

ชื่อ คู่สมรส ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่อ้างอิงได้.....

.....

ภูมิลำเนาเดิม.....

.....

ที่อยู่ปัจจุบัน.....

.....

โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....โทรสารที่ติดต่อได้.....

องค์กร หน่วยงาน กลุ่มทางสังคมที่สังกัด.....

.....

ตำแหน่งหรือหน้าที่ความรับผิดชอบ.....

.....

บทบาทหรือภารกิจที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสิทธิมนุษยชน.....

.....

ข้าพเจ้าขอแสดงความจำนง เพื่อรับความสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครอง
นักสิทธิมนุษยชน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เหตุผลของการสนับสนุน

.....
.....

ปัญหาที่ประสบ หรือประเภทของการถูกข่มขู่ คุกคาม.....

วัตถุประสงค์ที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุน เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย

สำหรับ.....

ทุน งบประมาณ หรือประเภทความช่วยเหลือที่ขอรับการสนับสนุน.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ระบุไว้เบื้องต้น เป็นความจริงทุกประการ

ผู้ยื่นความจำนง.....ลงนาม

วัน เดือน ปี.....

ผู้รับรอง.....ลงนาม

คณะกรรมการกองทุนคุ้มครองนักศึกษาไทย

คณะกรรมการที่ปรึกษากองทุน

นายทองใบ	ทองแปด
ศ.วิฑิต	มันตาภรณ์
รศ.ดร.โคทม	อารียา
นายบัณฑิต	อ่อนดำ
รศ.ดร.สุธี	ประศาสน์เศรษฐ์
นายวสันต์	พานิช
นายปรีดา	เตียสุวรรณ
นางสุนี	ไชยรส
ผศ.จรัส	ดิษฐาอภิชัย
รศ.สุริชัย	ห้วนแก้ว
ดร.ศรีประภา	เพชรมีศรี

คณะกรรมการบริหารกองทุน

คุณหญิงอัมพร	มีสุข	ประธานกรรมการ
นายพิภพ	ธงไชย	กรรมการ
นางเรวดี	ประเสริฐเจริญสุข	กรรมการ
นายไพโรจน์	พลเพชร	กรรมการ
นายสุริยะใส	กตะศิลา	กรรมการ
นายบุญแทน	ตันสุเทพวีรวงศ์	กรรมการ
นายสมชาย	หอมล่อ	กรรมการและเลขานุการ

กรรมการการเงิน

นายไพโรจน์	พลเพชร
นางเรวดี	ประเสริฐเจริญสุข
นายสุริยะใส	กตะศิลา
นางกรรณิกา	ควรรजर

กรรมการประสานงานกองทุน

นายบุญแทน	ตันสุเทพวีรวงศ์
นายเมธา	มาสขาว

คำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ที่ ๓๘ /๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นสมควรมอบรางวัลบุคคลและองค์กรที่ผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๘ เพื่อยกย่อง เชิดชู และประกาศเกียรติคุณบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านสิทธิมนุษยชน ให้สังคมได้รับรู้ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคคลและองค์กรที่อุทิศตนเองเพื่อส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตลอดจนเป็นการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ประวัติ และผลงานของบุคคลและองค์กรที่ได้รับรางวัลดีเด่นให้เป็นตัวอย่างแก่สาธารณะ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนมีความเข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก ผู้มีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนดีเด่น โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

- ๑.๑ นายวสันต์ พานิช ประธานกรรมการ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- ๑.๒ นางสาวอารม วงษ์สังข์ รองประธานกรรมการ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๑.๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัส ดิษฐาอภิชัย กรรมการ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๑.๔ นายบุญแทน ต้นสุเทพวิรวงศ์ กรรมการ
องค์การนิรโทษกรรมสากล ประเทศไทย
- ๑.๕ นางเวดี ประเสริฐเจริญสุข กรรมการ
ประธานคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนหรือผู้แทน
- ๑.๖ นายสมชาย หอมลออ กรรมการ
ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชน สภานายความ หรือผู้แทน
- ๑.๗ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน หรือผู้แทน กรรมการ
- ๑.๘ รองศาสตราจารย์อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ กรรมการ
ประธานคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ
- ๑.๙ รองศาสตราจารย์ฉันทนา บรรพศิริโชติ กรรมการ
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๑.๑๐ รองศาสตราจารย์สุธี ประศาสน์เศรษฐ์ กรรมการ
รองประธานมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย
- ๑.๑๑ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย กรรมการ
- ๑.๑๒ ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรรมการ
- ๑.๑๓ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและนิติธรรม กรรมการ
- ๑.๑๔ ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง กรรมการ
- ๑.๑๕ ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เลขาธิการ
(นางสาวรตญา กอบศิริภาบุญ)

๑.๑๖ ผู้อำนวยการกลุ่มงานประสานงานเครือข่าย ผู้ช่วยเลขานุการ
(นางนภัทร รัชตะวรรณ)

๑.๑๗ ผู้อำนวยการกลุ่มงานประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่   ผู้ช่วยเลขานุการ
(นายบุญเกิด สมนึก)

๑.๑๘ นางสาวสุภรณ์ ปรีชาอนันต์ ผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

ให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๒.๑ กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือก วิธีการสรรหา รวมทั้งกระบวนการคัดเลือกและเกณฑ์การตัดสินบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ

๒.๒ พิจารณาตรวจสอบผลงานและคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องของบุคคล
และองค์กรที่ได้รับการเสนอชื่อคัดเลือก

๒.๓ รวมตัดสินบุคคลและองค์กรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการรับรางวัล

๒.๔ จัดทำประกาศผลบุคคลและองค์กรที่ได้รับรางวัล
พร้อมรายงานสรุปผล

๒.๕ ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนกว่าการดำเนินการดังกล่าวจะแล้วเสร็จ

สั่ง ณ วันที่   กรกฎาคม ๒๕๔๘

เสน่ห์ จามริก

(นายเสน่ห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑. นายเสน่ห์	จามริก	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๒. นายจรัส	ดิษฐาภิรักษ์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๓. คุณหญิงจันทนี	สันตะบุตร	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔. นางสาวนัยนา	สุภาพัง	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๕. นายประดิษฐ์	เจริญไทยทวี	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๖. นายวสันต์	พานิช	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๗. นายสุทิน	นพเกตุ	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๘. นางสาวสุนี	ไชยรส	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๙. นายสุรสีห์	โกศลนาวัน	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๑๐. คุณหญิงอัมพร	มีสุข	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๑๑. นางสาวอาภร	วงศ์สังข์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑. นางอรินญา	สุตรสุคนธ์	เลขาธิการคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๒. นายประนุญ	สุวรรณภักดี	รองเลขาธิการคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รูปทรงดอกบัว คือ ความมีคุณธรรม ความเอื้ออาทรระหว่างเพื่อนมนุษย์ อันเป็นจริยวัตรอันดีงามของคนไทย

รูปคนล้อมเป็นวงกลม คือ การสร้างพลังความร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนให้เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการพัฒนาประเทศ

รูปมือ คือ การร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ ในการโอบอุ้มคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ด้วยหลักแห่งความเสมอภาค และภราดรภาพ

สีน้ำเงิน คือ สีของความเชื่อมั่นของประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคม

คือ ความมุ่งมั่น อดทนในการทำงานเพื่อประชาชน

คือ ความสามัคคี และการประสานพลังอย่างหนักแน่นจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย